

MVCRX08JZZ1F
prvotní identifikátor

odbor voleb
náměstí Hrdinů 1634/3
140 21 Praha 4

Č. j. MV- 85990-3/OV-2025

Praha 28. května 2025

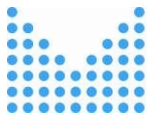
Magistrát hlavního města Prahy
Odbor živnostenský a občanskosprávní

Zánik mandátu člena zastupitelstva obce
K č. j. MHMP 595841/2025

Odbor voleb jako věcně příslušný útvar Ministerstva vnitra obdržel Vaši žádost o stanovisko k výkladu § 55 odst. 3 a 4 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, v účinném znění (dále jen „volební zákon“). K tomuto Vašemu dotazu sdělujeme následující:

Na úvod našeho vyjádření chceme připomenout, že důvody zániku mandátu zastupitele jsou stanoveny v § 55 odst. 2 a odst. 3 volebního zákona. K důvodům zániku mandátu podle § 55 odst. 2 volebního zákona dochází *ex lege*, tj. již přímo na základě naplnění právních skutečností, které jsou v tomto ustanovení uvedeny. Na rozdíl od výše uvedeného je zánik mandátu na základě důvodů uvedených v § 55 odst. 3 volebního zákona podmíněn rozhodnutím (vyslovením zániku mandátu) ze strany zastupitelstva obce. Zákonodárce tak bezesporu vycházel z úvahy, že právní důvody pro zánik mandátu uvedené v tomto ustanovení vyžadují, aby byly ověřeny ze strany některého orgánu a zároveň vyhodnotil, že právě zastupitelstvo obce je tím orgánem, který je skutkovým okolnostem v dotčené obci nejblíží a je tak nejvhodnějším pro autoritativní validaci naplnění důvodů pro zánik mandátu.

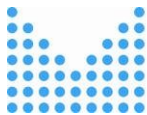
Ještě jednou tak opakujeme, že podle 55 odst. 3 volebního zákona zaniká mandát člena zastupitelstva obce, vysloví-li to příslušné zastupitelstvo, a to za předpokladu, že posoudí (na základě vlastního zjištění či na podnět, a po získání k tomu potřebných podkladů) naplnění některého z důvodů taxativně uvedených pod písm. a) až c) tohoto ustanovení. Je třeba dodat, že v případě zde uvedených důvodů pro zánik mandátu jde vesměs o ověření faktického stavu věci.

Dle právního názoru Ministerstva vnitra je možnost úvahy zastupitelstva obce při rozhodování o zániku mandátu zastupitele omezena právě jen na posouzení toho, zda je skutečně naplněn jeden (či více) ze zákonných důvodů stanovených v § 55 odst. 3 písm. a) až c) volebního zákona. **Jinak řečeno, zastupitelstvo obce se při posuzování věci bude zabývat tím, zda některý z těchto důvodů v dotčeném případě skutečně existuje a pokud dospěje k závěru, že tomu tak je, má povinnost zánik mandátu zastupitele vyslovit.** Zastupitelstvo obce tak bude v rámci rozhodování o zániku mandátu ověřovat pouze takové faktické skutečnosti, které prokazují naplnění zákonných důvodů pro zánik mandátu stanovených v § 55 odst. 3 volebního zákona (např. zda existuje pravomocné rozhodnutí, kterým byl člen zastupitelstva obce odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody či zda existuje pravomocné rozhodnutí soudu o omezení svéprávnosti zastupitele k výkonu volebního práva apod.). V souvislosti s rozhodováním zastupitelstva v této věci pak připomínáme, že vzhledem k tomu, že proti rozhodnutí zastupitelstva o zániku mandátu se může dotčený zastupitel domáhat soudní ochrany (viz § 59 odst. 3 volebního zákona), je nezbytné, aby předmětné usnesení zastupitelstva bylo opřeno o konkrétní věcné podklady, které budou v případě uplatnění soudní ochrany způsobilé k předložení soudu. K obstarání těchto podkladů je možno využít ustanovení § 5 odst. 3 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze týkající se spolupráce státních orgánů s orgány hlavního města Prahy a orgány městských částí hlavního města Prahy.

Dozví-li se zastupitelstvo obce indicie nasvědčující tomu, že u některého ze zastupitelů je dán důvod pro zánik mandátu podle § 55 odst. 3 volebního zákona, je povinno zařadit projednání možného vyslovení zániku mandátu na program nejbližšího zasedání zastupitelstva, na tomto zasedání se seznámit se všemi skutkově relevantními okolnostmi a podklady, které je prokazují, a vyslovit zánik mandátu v případě naplnění zákonného důvodu. Shledá-li tedy zastupitelstvo obce, že je naplněn některý ze zákonných důvodů stanovených v § 55 odst. 3 písm. a) až c) volebního zákona, rozhodne na svém zasedání o zániku mandátu dotčeného zastupitele.

Nevysloví-li zastupitelstvo obce na nejbližším zasedání zánik mandátu (buď proto, že vyslovení zániku mandátu nepodpořila potřebná většina, nebo proto, že se vyslovením zániku zastupitelstvo vůbec nezabývalo), ačkoliv jsou pro to naplněny zákonem stanovené důvody, požádá ředitel krajského úřadu o svolání mimořádného zasedání zastupitelstva, které se uskuteční nejpozději do 21 dnů od doručení této žádosti (viz věta první § 55 odst. 4 volebního zákona). Na takto svolaném jednání zastupitelstva se budou zastupitelé opětovně zabývat tím, zda jsou naplněny

zákonné důvody pro vyslovení zániku mandátu, a to včetně důvodů, které v žádosti uvede ředitel krajského úřadu.

Není-li zániku mandátu dosaženo ani na takto svolaném jednání zastupitelstva, přechází oprávnění rozhodnout o ztrátě mandátu na ředitele krajského úřadu, v jehož působnosti je vyslovit zánik mandátu dotčeného zastupitele (viz věta druhá § 55 odst. 4 volebního zákona). Uvedený postup je pojistkou proti postupu zastupitelstva obce za situace, kdy z jeho strany není rozhodnuto o zániku mandátu, ačkoliv jsou pro to naplněny zákonem stanovené důvody. I diskreční pravomoc ředitele krajského úřadu je v takovém případě omezena na posouzení toho, zda jsou naplněny zákonné důvody pro vyslovení zániku mandátu. Stejně tak je ředitel krajského úřadu obdobně vázán, co se týče rozsahu ověření relevantních skutečností.

Co se týče druhé části Vašeho dotazu, upozorňujeme, že Ministerstvu vnitra nejsou z území hlášeny jednotlivé případy, kdy zastupitelstvo obce rozhodovalo o zániku mandátu v režimu § 55 odst. 3 a 4 volebního zákona. Zároveň však můžeme sdělit, že z naší úřední činnosti nemáme za období posledních 5 let poznatek o tom, že by zastupitelstvo obce a následně i ředitel krajského úřadu zánik mandátu nevyslovili, pokud byl naplněn některý z důvodů pro zánik mandátu stanovených v § 55 odst. 3 volebního zákona.

Mgr. et Mgr. Tomáš Jirovec
ředitel

Vyřizuje: Mgr. Petr Šťastný vedoucí oddělení
tel. č.: 974 817 382
e-mail: petr.stastny@mv.gov.cz volby@mv.gov.cz